

การประเมินตนเองด้านคุณลักษณะครูปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในประเทศไทย

Self-Assessment on Early Childhood Teachers' Characteristics of Caregivers in Childcare
Centres Under the Jurisdiction of Local Administrative Organisation in Thailand

รศ.ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์*

Abstract

The purpose of this research was to study the self-assessment on early childhood teachers' characteristics of caregivers in the childcare centres under the jurisdiction of the Local Administrative Organisation in Thailand. The samples were 284 caregivers attending the training program provided by the Department of Local Administration during the annual budget 2011, from 4 regions of Thailand – the Centre, the South, the North and the Northeast. The instrument used was a self-assessment form concerning early childhood teachers' characteristics comprised 3 parts : Part 1 the demographic information of the samples ; Part 2 the five - point likert scale self – assessment on 5 characteristics: 1) Personality, 2) Teaching preparation, 3) Teaching Procedure, 4) Basic Knowledge for Good Teachers, and 5) Human Relation and Interaction; and Part 3 two open – ended questions on self development needed and ways to achieve expected goals on self development. The data were statistically analysed by using frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the study were as follows: **Part 1** 99.65% of caregivers were female, 49.30% ages between 31 – 40 years , and 53.17% had a Bachelor's Degree in Early Childhood Education. Words that the samples used to express their attitudes towards pedagogical profession; 3 words ranked by the most frequently used were: "love", "admire" and "proud", respectively and the least used was "discouraged". **Part 2** The samples possessed all 5 characteristics in high level ($\bar{X} = 4.07$) The characteristic which came first was human relation and interaction, the next were personality, basic knowledge for good teachers, teaching procedure, and teaching preparation, respectively. **Part 3** The first three issues for self development needed by the caregivers were: developing school curriculum, writing lesson plans and organising learning activities for children, respectively. The methods or ways to achieve the target expected for self development planned by the samples were: self-study 50.35% and attending the training program 21.13%

Key words: self-assessment, early childhood teachers' characteristics,
caregivers, childcare centres, Local Administrative Organisation

* อาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการประเมินตนเองด้านคุณลักษณะครูปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลเด็กที่เข้ารับการอบรมในโครงการอบรมพัฒนาการจัดประสบการณ์การจัดการศึกษาปฐมวัยผู้ดูแลเด็ก จัดโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๒๘๔ คน จาก ๔ ภาคของประเทศไทยคือ ภาคกลาง ภาคใต้ ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบประเมินตนเองด้านคุณลักษณะครูปฐมวัย ประกอบด้วย ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ ๒ แบบประเมินตนเองด้วยมาตราประมาณค่า ๕ ระดับ เกี่ยวกับคุณลักษณะครูปฐมวัย ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการเตรียมตัวเพื่อการสอน ๓) ด้านการสอน ๔) ด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการเป็นครูที่ดี และ ๕) ด้านมนุษยสัมพันธ์/การปฏิสัมพันธ์ ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ ๒ ข้อ เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด และแนวทางในการพัฒนาตนเองในเรื่องที่ระบุลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

ตอนที่ ๑ ผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ ๙๙.๖๕ ช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ ๓๑ - ๔๐ ปี ร้อยละ ๔๙.๓๐ และมีวุฒิการศึกษามากที่สุดระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย ร้อยละ ๕๓.๑๗

ค่าที่ใช้เพื่อแสดงทัศนคติต่ออาชีพครู พบว่า ค่าที่ใช้มาก คือ รัก ชอบ และภูมิใจตามลำดับ ค่าที่ใช้น้อยที่สุด คือ ท้อ

ตอนที่ ๒ ผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีคุณลักษณะครูปฐมวัยทั้ง ๕ ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคุณลักษณะลำดับแรก คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์/ปฏิสัมพันธ์ รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการเป็นครูที่ดี ด้านการสอนและด้านการเตรียมตัวเพื่อการสอน ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ ประเด็นที่ครูปฐมวัยต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด ๓ ลำดับแรกคือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การเขียนบันทึกการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กตามลำดับ วิธีการที่จะปฏิบัติในการพัฒนาตนเองคือ ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองคิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๕ และเข้ารับการอบรมร้อยละ ๒๑.๑๓

คำสำคัญ:	การประเมินตนเอง คุณลักษณะครูปฐมวัย ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
----------	---

บทนำ

พระเทพวิสุทธิเมธี (๒๕๔๖: ๗๐, ๗๔) ได้กล่าวถึงครู ว่าเป็นผู้นำให้เกิดการกระทำที่ถูกต้อง ทั้งในฝ่ายวัตถุร่างกาย และในฝ่ายจิตใจ ครูในอุดมคติ คือ ผู้นำ เป็นผู้นำในทางวัตถุ ผู้นำในทางวิญญาณ ครูโดยใจความสั้นๆ เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้เกิดมรรยาท เกิดนิสัย เกิดคุณสมบัติต่างๆ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ (๒๕๔๗: ๔) ได้กำหนดความหมายของครู คือ บุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน หนังสือวันครู ประจำปี ๒๕๕๓ ของคณะกรรมการคุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (๒๕๕๓: ๑๐) ได้ให้ความหมายของครู ว่า หมายถึง ผู้อบรมสั่งสอน ผู้ถ่ายทอดความรู้ ผู้สร้างสรรค์ภูมิปัญญา และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อนำไปสู่ ความเจริญรุ่งเรืองของสังคม และประเทศชาติ

ความหมายของครูจากแหล่งต่างๆ ครอบคลุมถึงครูที่สอนอยู่ในทุกระดับการศึกษาทำให้มองเห็นได้ว่า ครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนในชาติ ดังที่ พระเทพวิสุทธิเมธี (๒๕๔๖: ๔๖) ได้มีมุมมองเกี่ยวกับความสำคัญของครู โดยได้กล่าวถึง ความมุ่งหมายของครู คือ สร้างเด็กให้เป็นคนดี แล้วเป็นผู้ใหญ่ที่เป็นคนดี ครูผู้สร้างโลก คือ ครูสร้างวิญญาณของเด็ก แล้วเด็กโตขึ้นก็เป็นคนคนทั้งหมดยกเว้นก็โลก ครูจึงอยู่ในฐานะสร้างโลกโดยผ่านทางเด็ก โลกจะดีหรือจะดงามน่าอยู่ ก็เพราะโลกเต็มไปด้วยคนดี ดังนั้นถ้าครูมีความรู้ ความสามารถ เสียสละและตั้งใจสอนสั่ง ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ จะช่วยเสริมสร้างให้เด็กไทยเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดี เก่ง ฉลาด มีศักยภาพ มีความสุข และสามารถแข่งขันกับทุกประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่ง แก้วแดง, ๒๕๔๔: ๑๓๔)

ความสำคัญของครูในการเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยขับเคลื่อนคนในชาติให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีได้นั้น ก็จะต้องได้รับการตระเตรียมให้พร้อมเพียงพอ ที่จะปฏิบัติตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล โดยได้ชื่อว่าเป็นครูที่มีคุณภาพ The Association for Childhood Education International (ACEI, 1998) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ คุณภาพของการเรียนรู้ของเด็กมีส่วนสำคัญทั้งต่ออนาคต และต่อชาติของตน ครูปฐมวัย จะต้องมีความรู้ในเรื่องการเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็ก มีทักษะ และการปฏิสัมพันธ์ที่ดี ไม่เพียงแต่เด็ก แต่รวมถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง กลุ่มวิชาชีพต่างๆ องค์กรชุมชน และบุคคลอื่น มีการจัดการที่เหมาะสมกับความสนใจ และความต้องการของเด็กในสังคมที่หลากหลาย ครูปฐมวัยที่มีคุณภาพไม่ว่าจะอยู่ในสถานศึกษารูปแบบใด ควรจะมีใบประกอบวิชาชีพครู และควรจะได้รับการศึกษาจากสถาบันที่ได้รับการรับรอง โปรแกรมการสอนควรช่วยให้ครูปฐมวัยมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก เริ่มตั้งแต่ระยะก่อนคลอด รวมถึงเด็กทารก เด็กเตาะแตะ ระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา โดยมี

การเตรียมครูปฐมวัยให้มีความรู้ในเรื่อง (๑) การศึกษาทั่วไป (General Education) (๒) พื้นฐานทางการศึกษาปฐมวัย (Foundations of Early Childhood Education) (๓) พัฒนาการเด็ก (Child Development) (๔) กระบวนการเรียนการสอน (Learning and Teaching Process) และ (๕) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Professional Laboratory Experience)

อุทุมพร จามรมาน และจีระพันธุ์ พูลพัฒน์ (๒๕๔๔) ได้มีข้อเสนอแนะจากผลของการวิจัยเรื่อง ระบบ กลไกและประสิทธิภาพของสถานเลี้ยงเด็กของภาครัฐและเอกชน เพื่อการจัดทำหลักสูตรสำหรับบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ว่า ควรจะต้องมีความรู้เพื่อการจัดการดูแล และความรู้ในการทำงานกับเด็กปฐมวัยในเรื่อง จิตวิทยาพัฒนาการ โภชนาการ สุขภาพและความปลอดภัย เข้าใจหลักสูตร/แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฯลฯ

ชมพูนุช ร่วมชาติ (๒๕๔๘) ได้ทำการวิจัย เรื่องอนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครู ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.๒๕๕๐ – ๒๕๕๙) และได้นำเสนอหลักสูตรวิชาชีพครูในอนาคตควรมีทางเลือกที่หลากหลาย โดยมีสาระดังนี้ (๑) การศึกษา และอัตลักษณ์ของครูไทย (๒) ธรรมชาติของผู้เรียนและการเรียนรู้ (๓) หลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ (๔) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (๕) ความรู้ด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และการสรุปสภาพปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันด้านการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๔๘,๒๕๕๒) พบว่า ครูมีปัญหาด้านคุณภาพการสอนและมีข้อจำกัดอยู่มาก ปัญหาเนื่องจาก การผลิต การใช้และการพัฒนาครูที่ขาดประสิทธิภาพทำให้มีข้อเสนอสำหรับการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการ (๑) การปฏิรูปการผลิตครูและสถาบันผลิตครู (๒) การพัฒนาและส่งเสริมครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา และ (๓) การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ และการควบคุมการประกอบวิชาชีพ

National Association for the Education of Young Children (NAEYC, 2008) ได้กำหนดมาตรฐาน สำหรับการรับรองโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ไว้ ๑๐ มาตรฐาน คือ (๑) ความสัมพันธ์ (Relationships) (๒) หลักสูตร (Curriculum) (๓) การสอน (Teaching) (๔) การประเมินพัฒนาการเด็ก (Assessment of Child Progress) (๕) สุขภาพ (Health) (๖) ครู (Teachers) (๗) ครอบครัว (Families) (๘) ความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Relationships) (๙) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) (๑๐) ผู้นำและการจัดการ (Leadership and Management)

ในส่วนของมาตรฐานครู ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจ้างและสนับสนุนผู้สอนให้มีวุฒิ การศึกษามีความรู้ และประสบการณ์ทางวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้และ พัฒนาการของเด็ก รวมถึงการสนับสนุนความแตกต่างในความต้องการ และความสนใจของแต่ละ ครอบครัว

Council of Australian Governments (2009) ได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพแห่งชาติ สำหรับการศึกษาระดับปฐมวัย ไว้ ๗ ประการ คือ (๑) โปรแกรมและการปฏิบัติทางการศึกษา (Educational program and practice) (๒) สุขภาพและความปลอดภัยของเด็ก (Children's health and safety) (๓) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical environment) (๔) การจัดสรร ภาระงาน (Staffing arrangements) (๕) ความสัมพันธ์กับเด็ก (Relationships with children) (๖) การทำงานร่วมกันกับครอบครัวและชุมชน (Collaborative partnerships with families and communities) และ (๗) ผู้นำและการจัดการบริการ (Leadership and service management) คุณภาพด้านการจัดสรรภาระงาน ได้กำหนดคุณสมบัติว่ามีทักษะและความรู้ที่จะช่วยส่งเสริม การเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก สร้างความมั่นใจในด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และความ เป็นอยู่ที่ดีของเด็กเป็นบุคคลที่ควรแก่การเคารพนับถือ และมีคุณธรรมจริยธรรม

ชมพูนุช ร่วมชาติ (๒๕๔๘) ได้นำเสนอผลของการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะของครูที่พึง ประสงค์ในอนาคตมีองค์ประกอบ ๔ ด้าน คือ (๑) ความรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาที่สอนอย่างน้อย ๒ วิชา และมีความรู้ในวิชาชีพครู (๒) ทักษะเฉพาะในแต่ละสาขาวิชา (๓) คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณและบุคลิกภาพของความเป็นครู และ (๔) การมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนใน ท้องถิ่น

ม.ล.ปิ่น มาลากุล (อ้างถึงใน จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, ๒๕๕๓) ได้ประพันธ์บทกวีกรองเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของครูไว้ว่า

ชาสองต้องยืนหยัด	อยู่ในวัฒนธรรมไทย
ตาสองมองออกไป	ยังโลกใหญ่มหิฬาร
หูสองก่องสดับ	ส่วนดีรับปรับกิจการ
มือสองต้องทำงาน	รวมถึงด้านการวิจัย

น้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล (๒๕๕๑) ได้วิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลตาม การรับรู้ของผู้บริหารและผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร โดยสอบถามผู้บริหาร ๓๐๐ คน และ ผู้ปกครอง ๖๐๐ คน ใน ๔ ด้าน พบว่า (๑) ด้านการสอน ครูควรมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม ควรจัดทำสื่อ และ อุปกรณ์ได้เอง ควรมีการเก็บรวบรวมผลงานเด็กเพื่อดูความก้าวหน้าของพัฒนาการและควรมี การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเป็นรายบุคคลตามกำหนดของโรงเรียน (๒) ด้านบุคลิกภาพ

พบว่า ครูควรตรงต่อเวลา แต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน ครูควรมีอารมณ์ขัน สนุกสนาน ยิ้มแย้มแจ่มใสและพูดจาสุภาพ ใช้ภาษาไทยถูกต้อง (๓) ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่าครูควรมีดีมาน์ในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ครูควรมีความเมตตากรุณากับเด็กทุกคน (๔) ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ครูควรให้ความรักและความอบอุ่นกับเด็กร่วมกันปรึกษาและหาแนวทางแก้ปัญหาต่างๆ ของเด็กในโรงเรียนกับเพื่อนครู ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กอย่างใกล้ชิด และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคลากรอื่นๆ ในโรงเรียน และได้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลจากการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกครูอนุบาลเข้ามาทำงาน และจัดให้มีการพัฒนาครูอนุบาลให้มีคุณลักษณะที่ดีในทุกๆ ด้าน

Colker (2008) ได้ศึกษา คุณลักษณะสิบสองประการของครูที่มีประสิทธิผล ผลจากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากการสำรวจการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานกับเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูปฐมวัยที่มีประสิทธิผล จำนวน ๔๓ คน พบว่า (๑) ความรู้สึกต่อสิ่งที่ทำ (Passion) (๒) ความพากเพียร (Perseverance) (๓) ความเต็มใจที่จะเสี่ยง (Willingness to take risks) (๔) การปฏิบัติด้วยการประนีประนอมเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย (Pragmatism) (๕) ความอดทน (Patience) (๖) ความยืดหยุ่น (Flexibility) (๗) การยอมรับ ต่อความหลากหลาย (Respect) (๘) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) (๙) การตระหนักรู้ในตนและสิ่งที่จะปฏิบัติ (Authenticity) (๑๐) การใฝ่รู้ใฝ่เรียน (Love of learning) (๑๑) การมีพลังสูง (High energy) และ (๑๒) การมีอารมณ์ขัน (Sense of humor)

ผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัยอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการดูแล และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย กระทรวงมหาดไทย (๒๕๕๓: ๑๖- ๑๗) มีการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะสำหรับการรับผู้ดูแลเด็กเข้าทำงานที่น่าสนใจส่วนหนึ่ง คือ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา ทุกสาขาวิชาเอก และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบไว้ ๑๗ รายการ คือ (๑) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (๒) การจัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และคุณลักษณะตามวัย (๓) ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (๔) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (๕) ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (๖) อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด (๗) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (๘) จัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ (๙) จัดทำวิจัยในชั้นเรียน (๑๐) จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน (๑๑) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล (๑๒) ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน (๑๓) พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี

เพื่อพัฒนาผู้เรียน (๑๔) จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน (๑๕) จัดระบบธุรการในชั้นเรียน (๑๖) รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ (๑๗) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

รายละเอียดต่างๆที่กำหนดเป็นคุณสมบัติที่สอดคล้องกับเกณฑ์สำหรับครูปฐมวัย และงานของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีการสอนระดับอนุบาลศึกษา ตัวบ่งชี้หนึ่งของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (๒๕๕๔: ๕๑) เกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาในการจัดให้มีครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็ก เพียงพอและมีคุณภาพได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาในเรื่องนี้ คือ

“...มีการคัดเลือกและพัฒนาครู หรือ ผู้เลี้ยงดูเด็กให้มีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมายถึง มีการบริหารจัดการให้ครูหรือผู้เลี้ยงดูเด็กอย่างน้อยร้อยละ ๗๕ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย หรือ อนุบาลศึกษา หรือกำลังศึกษา ระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัยที่ได้รับการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือจบการศึกษาระดับปริญญาตรี และได้รับการอบรมให้สามารถเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กปฐมวัยได้...”

สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (๒๕๕๔) ได้วิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็ก กลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลเด็กจำนวน ๒๖,๒๐๙ คน พบว่าผู้ดูแลเด็กมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัยร้อยละ ๓๐.๒๔ ปริญญาตรีสาขาอื่นและสูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ ๑๙.๗๑ ทำให้มองเห็นแนวโน้มของคุณภาพการดูแลและให้การศึกษแก่เด็กปฐมวัยน่าจะดีขึ้นจากการได้บุคลากรที่จบตรงสาขาวิชาเข้ามาทำงานมากขึ้น โดยเฉพาะในศูนย์พัฒนาเด็ก

ข้อกำหนดต่างๆเกี่ยวกับการทำงานของผู้ดูแลเด็ก และผลจากการวิจัยเกี่ยวกับคุณวุฒิ และคุณสมบัติของผู้ดูแลเด็ก ที่ตรงกับข้อกำหนดของการปฏิบัติงานครูปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะครูปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย โดยให้ผู้ดูแลเด็กประเมินตนเอง เพราะการประเมินตนเองจะช่วยให้ผู้ประเมินมองเห็นได้ชัดเจนในส่วนที่เป็นจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาตนเอง อันจะนำไปสู่การวางแผนการปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าในวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการประเมินตนเองด้านคุณลักษณะครูปฐมวัย ของผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๕ ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการเตรียมตัวเพื่อสอน ด้านการสอน ด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการเป็นครูที่ดี และด้านมนุษยสัมพันธ์/การปฏิสัมพันธ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร คือ ผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เข้ารับการอบรมในโครงการอบรมพัฒนาการจัดประสบการณ์การจัดการศึกษาปฐมวัยผู้ดูแลเด็ก จัดโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในปีงบประมาณ ๒๕๕๔ จำนวน ๑,๐๗๘ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ดูแลเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Krejcie & Morgan (๑๙๗๐, อ้างถึงใน สุวิมล ตีรกันันท์, ๒๕๔๖) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ และให้ความคลาดเคลื่อน.๐๕ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ ๒๘๔ คน รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างนำเสนอในตารางที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภาค

ภาค	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
กลาง	๔๔๑	๑๑๖	๔๐.๙๑
ใต้	๑๗๓	๔๖	๑๖.๐๕
เหนือ	๒๑๓	๕	๑๙.๗๖
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๒๕๑	๖๖	๒๓.๒๘
รวม	๑๐๗๘	๒๘๔	๑๐๐

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินตนเอง ๑ ชุด ผู้วิจัยสร้างเองโดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยเกี่ยวกับ มาตรฐานสำหรับโปรแกรมในการตระเตรียม ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาปฐมวัย ข้อกำหนด/เกณฑ์สำหรับการตระเตรียมครูปฐมวัย มาตรฐานด้านครู ภูมิ ระเบียบ ข้อบังคับ เกณฑ์สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย นำข้อมูลมากำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือ

๒. สร้างแบบประเมินตนเองตามกรอบที่กำหนด

๓. นำแบบประเมินตนเองให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

ลักษณะของแบบประเมินประกอบด้วย ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานที่ทำงาน เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานกับเด็กปฐมวัย และทัศนคติที่มีต่อวิชาชีพครู ลักษณะเป็น คำถามปลายเปิด

ตอนที่ ๒ คุณลักษณะของครูปฐมวัย ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านบุคลิกภาพ ๒) ด้านการเตรียมตัวเพื่อสอน ๓) ด้านการสอน ๔) ด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการเป็นครูที่ดี และ ๕) ด้านมนุษยสัมพันธ์/การปฏิสัมพันธ์ แต่ละด้านมี ๕ ข้อย่อย รวมทั้งหมด ๒๕ ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า ๕ ระดับ คือ ระดับการปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ ๒ ข้อ เกี่ยวกับ เรื่องที่ครูต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด และแนวทางในการพัฒนาตนเองในเรื่องที่ระบุ ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

๑. ผู้วิจัยนำแบบประเมินตนเองไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ในขณะที่มีการอบรมในโครงการฝึกอบรมสำหรับผู้ดูแลเด็กทั่วประเทศที่ จัดโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในปีงบประมาณ ๒๕๕๔

๒. นำแบบประเมินตนเองมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ได้แบบประเมินตนเองที่สมบูรณ์จำนวน ๒๘๔ ชุด นำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

๓. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ ๒ มีวิธีดำเนินการดังนี้

๓.๑ กำหนดคะแนนระดับการปฏิบัติในมาตราประมาณค่า

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	=	๕	คะแนน
ระดับการปฏิบัติมาก	=	๔	คะแนน
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	=	๓	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อย	=	๒	คะแนน
ระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด	=	๑	คะแนน

๓.๒ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติ

คะแนนเฉลี่ย	๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง ระดับการปฏิบัติมาก
คะแนนเฉลี่ย	๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง ระดับการปฏิบัติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง ระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด

๔. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนของคำถามปลายเปิด ตอนที่ ๓

๕. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ ๒ คุณลักษณะครูปฐมวัย และตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิด โดยการบรรยายประกอบตาราง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการประเมินตนเองด้านคุณลักษณะครูปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย นำเสนอเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่าผู้ดูแลเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๘๔ คน ทำงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ภาคกลาง ร้อยละ ๔๐.๙๑ ภาคใต้ ร้อยละ ๑๖.๐๕ ภาคเหนือ ร้อยละ ๑๙.๗๖ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ ๒๓.๒๘ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๙๙.๖๕ ช่วงอายุที่มีมากที่สุดคือ ๓๑ – ๔๐ ปี ร้อยละ ๔๙.๓๐ น้อยที่สุด ๕๑ – ๖๐ ปี ร้อยละ ๒.๑๑ ระดับการศึกษามากที่สุดคือปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย ร้อยละ ๕๓.๑๗ น้อยที่สุด คืออนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ร้อยละ ๗.๓๙ ประสบการณ์ในการทำงานกับเด็กปฐมวัย จำนวนปีที่มากที่สุด คือ ๒๖ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๑.๔๑ จำนวนปีที่น้อยที่สุดเท่ากัน ๒ ช่วง คือ ๖ – ๑๐ ปี และต่ำกว่า ๕ ปี ร้อยละ ๓๒.๓๙

สำหรับทัศนคติต่อวิชาชีพครู โดยรวม พบว่า คำที่ใช้มากเป็นลำดับแรก คือ รัก ชอบ และภูมิใจ ตามลำดับ คำที่ใช้ลำดับสุดท้าย คือ ท้อ ภาคเหนือ จะใช้คำว่า รัก และชอบมากกว่าภาคอื่น ภาคใต้จะใช้คำว่า ภูมิใจมากกว่าภาคอื่น และภาคกลางจะใช้คำว่า ท้อ มากกว่าภาคอื่น

ตอนที่ ๒ คุณลักษณะครูปฐมวัย ตามการประเมินตนเองของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม และแต่ละด้านจำแนกตามภาคที่สังกัด นำเสนอในตารางที่ ๒-๗ ดังนี้

ตารางที่ ๒ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะครูปฐมวัย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามคุณลักษณะ ๕ ด้าน

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ
ด้านบุคลิกภาพ	๔.๓๐	๐.๔๔	มาก
ด้านการเตรียมตัวเพื่อสอน	๓.๗๒	๐.๕๓	มาก
ด้านการสอน	๓.๙๐	๐.๕๓	มาก
ด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการเป็นครูที่ดี	๔.๐๑	๐.๕๓	มาก
ด้านมนุษยสัมพันธ์/การปฏิสัมพันธ์	๔.๔๓	๐.๔๓	มาก
รวม	๔.๐๗	๐.๓๙	มาก

จากตารางที่ ๒ พบว่า ผู้ดูแลเด็กประเมินคุณลักษณะครูปฐมวัย ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๗) ลำดับแรก คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์/การปฏิสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๓) รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๐) ด้านความรู้พื้นฐานเพื่อการเป็นครูที่ดี (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑) และด้านการสอน(ค่าเฉลี่ย ๓.๙๐) ลำดับสุดท้าย คือ ด้านการเตรียมตัวเพื่อสอน (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๒)

ตารางที่ ๓ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะครูปฐมวัย ด้านบุคลิกภาพ
จำแนกตามภาคที่สังกัด

ภาค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ
กลาง	๔.๑๗	๐.๔๖	มาก
ใต้	๔.๔๒	๐.๓๖	มาก
เหนือ	๔.๔๑	๐.๓๘	มาก
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๔.๓๕	๐.๔๖	มาก
รวม	๔.๓๐	๐.๔๔	มาก

จากตารางที่ ๓ พบว่า ผู้ดูแลเด็กประเมินคุณลักษณะครูปฐมวัย ในภาพรวมทุกภาคด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๐) ลำดับแรก คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคใต้ (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๒) รองลงมา คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๑) และผู้ดูแลเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๕) ลำดับสุดท้าย คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคกลาง (ค่าเฉลี่ย ๔.๑๗)

ตารางที่ ๔ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะครูปฐมวัยด้านการเตรียมตัวเพื่อสอน
จำแนกตามภาคที่สังกัด

ภาค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ
กลาง	๓.๖๓	๐.๕๔	มาก
ใต้	๓.๗๙	๐.๔๗	มาก
เหนือ	๓.๙๒	๐.๕๒	มาก
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๓.๖๖	๐.๕๑	มาก
รวม	๓.๗๒	๐.๕๓	มาก

จากตารางที่ ๔ พบว่า ผู้ดูแลเด็กประเมินคุณลักษณะครูปฐมวัยในแต่ละภาคในภาพรวมทุกภาคในด้านการเตรียมตัวเพื่อสอนอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๒) ลำดับแรก คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๒) รองลงมา คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคใต้ (ค่าเฉลี่ย ๓.๗๙) และผู้ดูแลเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๖) ลำดับสุดท้าย คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๖๓)

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะครูปฐมวัยด้านการสอน
จำแนกตามภาคที่สังกัด

ภาค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ
กลาง	๓.๘๑	๐.๕๕	มาก
ใต้	๓.๙๔	๐.๔๙	มาก
เหนือ	๔.๐๓	๐.๔๘	มาก
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๓.๙๐	๐.๕๒	มาก
รวม	๓.๙๐	๐.๕๓	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ผู้ดูแลเด็กประเมินคุณลักษณะครูปฐมวัย ในภาพรวมทุกภาคในด้านการสอน อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๐) ลำดับแรก คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๓) รองลงมา คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคใต้ (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๔) และผู้ดูแลเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๐) ลำดับสุดท้าย คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๘๑)

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะครูปฐมวัยด้านความรู้พื้นฐาน
การเป็นครูที่ดี จำแนกตามภาคที่สังกัด

ภาค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ
กลาง	๓.๙๒	๐.๕๔	มาก
ใต้	๓.๙๔	๐.๕๐	มาก
เหนือ	๔.๒๐	๐.๔๘	มาก
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๔.๐๖	๐.๕๓	มาก
รวม	๔.๐๑	๐.๕๓	มาก

จากตารางที่ ๖ พบว่า ผู้ดูแลเด็กประเมินคุณลักษณะครูปฐมวัย ในภาพรวมทุกภาคใน
ด้านความรู้พื้นฐานการเป็นครูที่ดีอยู่ในระดับการปฏิบัติมาก (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๑) ลำดับแรก คือ
ผู้ดูแลเด็กในภาคเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๐) รองลงมาคือ ผู้ดูแลเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(ค่าเฉลี่ย ๔.๐๖) และผู้ดูแลเด็กในภาคใต้ (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๔) ลำดับสุดท้าย คือ ผู้ดูแลเด็ก
ในภาคกลาง (ค่าเฉลี่ย ๓.๙๒)

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะครูปฐมวัยด้านมนุษยสัมพันธ์/
ปฏิสัมพันธ์ จำแนกตามภาคที่สังกัด

ภาค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการปฏิบัติ
กลาง	๔.๓๑	๐.๔๗	มาก
ใต้	๔.๔๒	๐.๓๙	มาก
เหนือ	๔.๕๕	๐.๓๕	มากที่สุด
ตะวันออกเฉียงเหนือ	๔.๕๔	๐.๔๐	มากที่สุด
รวม	๔.๔๓	๐.๔๓	มาก

จากตารางที่ ๗ พบว่า ผู้ดูแลเด็กประเมินคุณลักษณะครูปฐมวัย ในภาพรวมทุกภาค
ในด้านมนุษยสัมพันธ์/การปฏิสัมพันธ์ อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓) ค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับการปฏิบัติมากที่สุดมี ๒ รายการ คือ ลำดับแรก คือ ผู้ดูแลเด็กภาคเหนือ (ค่าเฉลี่ย
๔.๕๕) รองลงมาคือ ผู้ดูแลเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๔) ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

การปฏิบัติมากมี ๒ รายการ คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคใต้ (ค่าเฉลี่ย ๔.๔๒) ลำดับสุดท้าย คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคกลาง (ค่าเฉลี่ย ๔.๓๑)

สรุปผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ ๒ เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของเด็กปฐมวัย ในแต่ละด้านของผู้ดูแลเด็กจำแนกตามภาค พบว่า ผู้ดูแลเด็กทุกภาคมีคุณลักษณะของครูปฐมวัย ในระดับมาก ลำดับแรก คือ ผู้ดูแลเด็กในภาคเหนือ รองลงมา คือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องที่คุณต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด และแนวทางในการพัฒนาตนเองในเรื่องนั้น
นำเสนอในตารางที่ ๘ - ๙ ดังนี้

ตารางที่ ๘ จำนวนและร้อยละของเรื่องที่คุณต้องการพัฒนาตนเองมากที่สุด

เรื่องที่ต้องการพัฒนา	ความถี่	ร้อยละ
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	๑๑๐	๓๘.๗๓
การเขียนบันทึกการสอน	๙๑	๓๒.๐๔
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก	๕๔	๑๙.๐๑
การจัดทำสื่อ	๔๗	๑๖.๕๕
การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้	๑๑	๓.๘๗

จากตารางที่ ๘ แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามากที่สุด ร้อยละ ๓๘.๗๓ รองลงมา คือ การเขียนบันทึกการสอน ร้อยละ ๓๒.๐๔ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก ร้อยละ ๑๙.๐๑ การจัดทำสื่อ ร้อยละ ๑๖.๕๕ และ การประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ ร้อยละ ๓.๘๗

ตารางที่ ๙ จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลเด็ก จำแนกตามแนวทางในการพัฒนาตนเองในเรื่องที่ระบุ

แนวในการพัฒนา	ความถี่	ร้อยละ
พัฒนาด้วยตนเอง	๑๔๓	๕๐.๓๕
ต้องการให้จัดการอบรม	๖๐	๒๑.๑๓
พัฒนาด้วยตนเอง และจัดการอบรมให้	๓๙	๑๓.๗๓
อื่นๆ	๗	๒.๔๖
ไม่ระบุ	๓๕	๑๒.๓๒

จากตารางที่ ๙ แสดงว่า ผู้ดูแลเด็กมีแนวทางในการพัฒนาตนเองในเรื่องที่ระบุด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ ๕๐.๓๕ รองลงมา ต้องการให้จัดการอบรม ร้อยละ ๒๑.๑๓ พัฒนาตนเองและจัดอบรมให้ ร้อยละ ๑๓.๗๓ อื่นๆ ร้อยละ ๒.๔๖ และไม่ระบุแนวทาง ร้อยละ ๑๒.๓๒

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ดูแลเด็กเป็นเพศหญิงร้อยละ ๙๙.๖๕ มีผู้ชายเข้ามาทำหน้าที่ผู้ดูแลเด็กร้อยละ ๐.๓๕ ทำให้เด็กปฐมวัยทั้งเพศชายและเพศหญิงได้แบบอย่างการประพฤติตนของเพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ การที่เพศหญิงสนใจในการทำหน้าที่ผู้ดูแลเด็กดูแลเด็กวัย ๒-๖ ปี เช่นนี้ คงเป็นด้วยความเป็นเพศของผู้ทำหน้าที่แม่ซึ่งในสังคมไทย แม่คือผู้ดูแลทุกสิ่งทุกอย่างที่ดำเนินการภายในครอบครัวและการดูแลบุตรทุกคน ส่วนพ่อทำงานนอกบ้านหาเงินมา เจือจุนครอบครัว ความคุ้นเคยในวิถีชีวิตประจำวันเพศหญิงจึงสามารถทำหน้าที่ในการดูแลเด็กได้ดีกว่าเมื่อต้องไปปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก แต่น่าเสียดาย เพราะเด็กทั้งเพศหญิงและเพศชาย ควรจะได้เห็นแบบอย่างทั้งสองเพศ และเด็กชายน่าจะมีโอกาสได้หล่อหลอมแบบอย่างของเพศชาย ที่เหมาะสมตามเพศจากผู้ดูแลเด็กเพศชาย ที่มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดีได้ตรงตามเพศ

การศึกษาของผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ ผลการวิจัยพบว่าจบปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย นับว่าเป็นแนวโน้มที่ดีที่จะได้บุคลากรที่จบตรงสาขาวิชามาดูแล และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยที่ เป็นไปตามมาตรฐานสากล ผู้ดูแลเด็กจะให้เกิดขวัญ กำลังใจมีความมั่นคงในการทำงาน เพราะคุณสมบัติทางด้านการศึกษา เป็นข้อกำหนดที่ชัดเจนในการคัดเลือกผู้ดูแลเด็กเข้าทำงาน รวมทั้งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้หนึ่งของการประเมินภายนอก เกี่ยวกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการให้มีครูหรือผู้ดูแลเด็กอย่างน้อยร้อยละ ๗๕ จบปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔-

๒๕๕๘) ระดับการศึกษาปฐมวัย (๒-๕ ปี) จะมีการประเมินโดยใช้มาตรฐานเดียวกันสำหรับสถานศึกษาปฐมวัยทั้งหมด ครอบคลุมทั้งโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็ก ในส่วนนี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดูแลเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาปฐมวัยประเภทใดก็ตาม มีศักดิ์และสิทธิ์แห่งความเป็นครูปฐมวัย ที่ควรแก่การได้รับการดูแลในเรื่องความก้าวหน้า และสวัสดิการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน

ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่แสดงทัศนคติต่ออาชีพครูพบว่าค่าที่ใช้มาก คือ รัก ชอบ และภูมิใจ พิจารณาแล้วน่าจะมีความสอดคล้องกับการที่ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๓.๑๗ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาปฐมวัย โปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตรทั้งในส่วนของวิชาการและปฏิบัติการคงจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยหล่อหลอมให้ผู้ดูแลเด็กมีจิตวิญญาณของความเป็นครูและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู จึงได้แสดงออกด้วยคำสามคำดังกล่าวและน่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ดูแลเด็กมีความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพครู ชอบที่จะทำงานครู และภูมิใจที่จะแสดงตนว่าเป็นครู มีส่วนน้อยที่ใช้คำว่า ท้อ เป็นคำที่จะเกิดขึ้นได้ หากมีปัญหาในการทำงานกับบุคลากรระดับต่างๆ ซึ่งถ้าพบว่าใครใช้คำนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้การดูแล เอาใจใส่ หาสาเหตุและช่วยแก้ไข สถานการณ์ให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพต่อไป

คุณลักษณะครูปฐมวัยของผู้ดูแลเด็ก ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับการปฏิบัติมากลำดับแรก คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์/การปฏิสัมพันธ์ ลำดับสุดท้าย คือ ด้านการเตรียมตัวเพื่อสอน สำหรับด้านมนุษยสัมพันธ์/ การปฏิสัมพันธ์ ครอบคลุมประเด็นของการทักทายเด็ก ผู้ปกครอง และบุคลากร ทุกครั้งที่พบ การดูแลพฤติกรรมเด็ก การดูแลเด็กในการทำกิจกรรมประจำวันและช่วยเหลือเมื่อต้องการจัดกิจกรรมร่วมกันกับบ้านและชุมชน รวมถึงจัดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาพูดคุยเกี่ยวกับการเรียนของบุตรหลาน คำตอบของผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด และมาก ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของการปฏิบัติงานครู โดยเฉพาะรายละเอียดของการปฏิบัติที่จำเป็นต้องปฏิบัติอย่างยิ่งสำหรับการทำงานในระดับการศึกษาปฐมวัย และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ เกณฑ์การประเมินภายนอกรอบสาม (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาปฐมวัย (๒-๕ ปี) ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๔๘ และข้อตกลงกฎระเบียบของแต่ละสถานศึกษาที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา ในชุมชนอย่างสร้างสรรค์ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ช่วยเหลือให้กำลังใจแก่ศิษย์และผู้รับบริการ พึ่งช่วยเหลือเกื้อกูลกันส่งเสริมความสัมพันธ์ทางบวกกับเด็กและครอบครัว ข้อกำหนดเหล่านี้ตรงกับลักษณะนิสัยคนไทยตามกรอบของวัฒนธรรมและประเพณีไทยที่คนไทยส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันมาตั้งแต่โบราณกาล จะพบได้จากการร่วมมือกันในการลงแขกเกี่ยวข้าว ของชุมชนต่างๆ ที่มีการทำนาตามวิถีดั้งเดิม

ด้านการเตรียมตัวเพื่อสอบ ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในลำดับสุดท้าย มีประเด็นประเมินในเรื่องของศึกษาหลักสูตรก่อนการวางแผนการสอน ทำแผนการสอนประจำวันทุกครั้งก่อนการจัดเตรียมสื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่กำหนด ทดลองใช้สื่อ ติดต่อแหล่งเรียนรู้ก่อนสอน จัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กจะได้เรียนรู้ ผู้ดูแลเด็กประเมินตนเองในระดับปฏิบัติมาก และปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ ในด้านนี้การประเมินจะตรงตามสภาพจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้ดูแลเด็กใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดทำโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นคู่มือในการสอน ส่วนใหญ่จึงไม่ได้มีการจัดทำหลักสูตรสำหรับใช้ในสถานศึกษา ทำให้ไม่ได้ศึกษาหลักสูตรก่อนการวางแผนการสอน และทำให้เข้าใจว่าไม่ต้องทำแผนการสอนประจำวัน สามารถใช้แผนที่ส่งมาจากกรมเป็นแนวทางในการสอนประจำวันได้เลย แผนแจกให้ใช้สำหรับผู้ดูแลเด็กทั่วประเทศ ถ้าไม่มีการนำไปปรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กก็จะไม่สอดคล้องกับบริบทในแต่ละท้องถิ่น สำหรับการ จัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กจะได้เรียนรู้ ผู้ดูแลเด็กที่มีศูนย์พัฒนาเด็กที่มีอาณาบริเวณที่เป็นสัดส่วนจะสามารถทำได้ แต่ศูนย์บางแห่งต้องอาศัยห้องเรียนของโรงเรียน หรือสถานที่ของหน่วยงานต่างๆ จะมีความลำบากในการดำเนินการทำให้การประเมินตนเองในข้ออยู่นี้อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

การสอบถามผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการพัฒนาตนเอง พบว่า มากที่สุดต้องการพัฒนาตนเองในเรื่อง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการเขียนบันทึกการสอน ข้อมูลตรงกับคุณลักษณะครูปฐมวัยของผู้ดูแลเด็กที่ประเมินตนเองอยู่ในลำดับสุดท้าย คือ ด้านการเตรียมตัวเพื่อสอนในหัวข้อเรื่องศึกษาหลักสูตร และการเขียนแผนการสอนประจำวัน และแนวทางที่นำเสนอเพื่อการพัฒนาตนเอง คือ การพัฒนาด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการให้จัดการอบรมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคงต้องพิจารณาผลจากการวิจัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการเตรียมตัวเพื่อสอนให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เมื่อเกณฑ์การประเมินกำหนดให้ผู้ดูแลเด็กจบบริญญาตรีกทางการศึกษาปฐมวัย หรือจบบริญญาตรีอื่น และได้รับการอบรมให้สามารถเลี้ยงดู และพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคงต้องดำเนินการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องโดยให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อทั้งในส่วนของ การได้รับทุนจากต้นสังกัด และการใช้ทุนส่วนตัว เพื่อให้ทุกคนที่มุ่งหวังจะทำงานเป็นครูปฐมวัย ได้มีวุฒิการศึกษาตรงตามสายงานที่ปฏิบัติอยู่ สำหรับปริญญาตรีสาขาอื่น คงต้องจัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถให้ทำงานกับเด็กปฐมวัยที่รับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม และส่งเสริมให้ศึกษาต่อทางการศึกษาปฐมวัย ถ้าต้องการอยู่ในสายงานทางด้านการศึกษาปฐมวัย

ต่อไป ผู้ดูแลเด็กทุกคนควรได้รับการอบรมไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๐ ชั่วโมง เป็นประจำทุกปี (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ๒๕๕๔ : ๕๑)

2. มีการจัดการอบรมปฏิบัติการ ในเรื่องของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ให้เป็นการเร่งด่วนเพื่อผู้ดูแลเด็กจะได้มีสมรรถนะทางด้านการสอน ด้วยการมีหลักสูตรเป็นแม่บทนำไปสู่การเขียนแผนสำหรับจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กได้อย่างเหมาะสมและมีทิศทางต่อไป

3. การนิเทศการสอน มีความสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ควรมีการนิเทศการสอน สำหรับผู้ดูแลเด็กที่ไม่ได้จบตรงสาขาวิชา ผู้ดูแลเด็กที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่จะได้ปฏิบัติงานได้ตรงเป้าหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย พร้อมทั้งจัดเวลาในการนิเทศการสอนแก่ผู้ดูแลเด็กให้ครบถ้วนทุกคน

4. หลักสูตรเพื่อการเตรียมครูในโปรแกรมการศึกษาปฐมวัย ควรมีการกำหนดรายวิชาต่างๆ ให้ครอบคลุมที่จะทำงานได้กับเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง ๘ ปี มีความสมดุลในการกำหนดเวลาเรียนในแต่ละรายวิชาที่จะมีการเรียนรู้สาระ และการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนจบมาแล้วสามารถปฏิบัติงานครูในสถานศึกษาปฐมวัยได้ทันที สำหรับสถานศึกษาปฐมวัยที่ใช้หลักสูตรทางการศึกษาปฐมวัย ผู้สอนสามารถไปเพิ่มเติมความรู้ ให้ทำงานได้อย่างเหมาะสมในภายหลังได้โดยต่อยอดจากรายวิชาที่เรียนในระดับปริญญาตรี ที่ควรมีรายวิชา นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย

5. คุณลักษณะครูปฐมวัยจากผลการวิจัย น่าจะได้นำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรการผลิตครู และการกำหนดเกณฑ์คัดเลือกครูทำงานในสถานศึกษาปฐมวัย

ครูปฐมวัย เป็นผู้ที่รับช่วงต่อจากบิดามารดาที่เป็นครูคนแรกของเด็ก จึงมีความสำคัญที่จะต้องทำงานร่วมกันกับทางบ้านและชุมชน เพื่อดูแลให้เด็กได้เจริญเติบโตตามวัย คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการเชื่อมโยงความรู้ของศาสตร์ทางการศึกษาปฐมวัยมาส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน และเต็มตามศักยภาพ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะต่างๆเพื่อการดำรงชีวิต รวมถึงพื้นฐานทักษะทางวิชาการต่างๆ น่าจะได้นำมาบูรณาการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กได้อย่างมีสมดุล และคำนึงถึงข้อกำหนดต่างๆ ตามกฎหมาย มาตรฐานการศึกษา ข้อบังคับ และระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อวางพื้นฐานเชื่อมต่อส่งเด็กไปในระดับประถมศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (๒๕๕๓). **วันครูประจำปี ๒๕๕๓**. กรุงเทพมหานคร:

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (๒๕๕๓). “โมดูล ๑ วิชาชีพครูอนุบาล” **คู่มือการฝึกอบรมปฐมวัย**.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชมพูนุช ร่วมชาติ. (๒๕๔๘). **อนาคตภาพของหลักสูตรวิชาชีพครูในทศวรรษหน้า**

(พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๙). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ (การวิจัยและการพัฒนาหลักสูตร)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

น้ำผึ้ง ทวีพรปฐมกุล. (๒๕๕๑). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลตามการรับรู้ของผู้บริหาร และ**

ผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์. สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ). (๒๕๔๖). **ธรรมสำหรับครู**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสถานอักษรจำกัด.

มหาดไทย, กระทรวง. (๒๕๕๓). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร**

ปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทย.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๕๔). **คู่มือการประเมิน**

คุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาปฐมวัย (๒-๕ ปี)

ฉบับสถานศึกษา พ.ศ.๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษา.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๕๔). **โครงการวิจัยเรื่อง**

สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็ก (เล่มที่ ๒/๒).

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (อัดสำเนา)

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๔๗). **พระราชบัญญัติ**

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ. ๒๕๔๕.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

รุ่ง แก้วแดง. (๒๕๔๔). **การปฏิวัติการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๕๒). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง**

(พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๐). กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (๒๕๔๘). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๕๙).**

กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

สุวิมล ติรกานนท์. (๒๕๔๖). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ.** พิมพ์ครั้งที่ ๔.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร จามรมาน และจีระพันธุ์ พูลพัฒน์. (๒๕๔๔). **ระบบ กลไก และประสิทธิภาพของสถานเลี้ยงดูเด็กของภาครัฐและเอกชนในประเทศไทย.** กรุงเทพมหานคร:

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

ภาษาอังกฤษ

Colker, L. J. (2008). "Twelve characteristics of effective early childhood teachers".

Beyond the Journal, March: 68-73. (online)

Council of Australian Governments. (2009). **National quality standard for early childhood education and care and school age care.** December. (online)

National Association for the Education of Young Children (NAEYC). (2008). **NAEYC Academy of early childhood program accreditation.** (online)

The Association for Childhood Education International. (1998). **ACEI Position paper preparation of early childhood education teachers.** (online)